

Saksdokument til møte i politisk styringsgruppe nr. 3 – 2025

Møtetid: Torsdag 18. september kl. 09:00-10:00

Sted: Teams

Forslag til dagsorden:

- Sak 15/25 Beslutningssak: Godkjenning av innkalling og dagsorden
- Sak 16/25 Beslutningssak: Godkjenning av utkast til referat fra møte 24.6.2025
- Sak 17/25 Beslutningssak: Status tiltak og belønningsmidler 2025
- Sak 18/25 Beslutningssak: Nytt handlingsprogram 2026-2029 for Buskerudbyen
- Sak 19/25 Status- og orienteringssaker
- Sak 20/25 Eventuelt

Buskerudbyen, 15. september 2025

Kjell Arne Hermansen
leder politisk styringsgruppe

Vedlegg

1. Utkast til referat fra møte i politisk styringsgruppe 24.6.2025 (møte 02-2025)
2. Forslag til handlingsprogram 2026-2029 for Buskerudbyen
3. Andre tertialrapportering til Statens vegvesen

Sak 15/25

Godkjenning av innkalling og dagsorden

Forslag til beslutning: Innkalling og dagsorden godkjennes.

Sak 16/25

Godkjenning av utkast til referat fra møte 24.6.2025

Utkast til referat fra møte 24.6.2025 i politisk styringsgruppe (nr. 02 – 2025). Se vedlegg 1.

Forslag til beslutning

Referatet godkjennes.

Sak 17/25 Beslutningssak:

Status tiltak og belønningsmidler

Saksframlegg beslutningssak

Organ:	Møtedato:	Saksnr.:
Politisk styringsgruppe	18.09.2025	17/25
Administrativ styringsgruppe	12.09.2025	22/25
Fagrådet	26.08.2025	22/25

Saksbehandler: T. Solem, G. Myhren, I.
Larsen

Vår dato: 17.6.2025

Hva saken gjelder

I møtet 24. juni ba politisk styringsgruppe om en sak som viser:

- Oversikt over gjenværende midler til disposisjon i inneværende belønningsperiode.
- Forslag til eventuell omdisponering i tråd med Buskerudbyens mål.
- Vurdering av om Buskerudbyen kan bidrag ytterligere til å realisere prosjektet Vannveien.

Saken redegjør for status for belønningsmidlene i 2025, samt hvilke muligheter som finnes i neste belønningsperiode.

Forslag til beslutning

Buskerudbyen står i nær framtid overfor en viktig beslutning om en eventuell utredning om veien videre for samarbeidet. Inntil denne avklaringen foreligger, vurderer politisk styringsgruppe at det ikke er hensiktsmessig å gjøre vesentlige endringer i bruken av belønningsmidler.

Bakgrunn

Politisk styringsgruppe vedtok i møtet 24. juni følgende under Sak 14/25 Eventuelt:

Den politiske styringsgruppen i Buskerudbyen ber administrasjonen legge frem en sak til neste møte, som redegjør for følgende:

- 1. En oversikt over gjenværende midler til disposisjon i inneværende periode. Dette skal inkludere totalt tilgjengelige midler, tidligere disponeringer og ubenyttede midler.*
- 2. Forslag til disponering av de gjenværende midlene, med en vurdering av tiltak som er i tråd med Buskerudbyens mål og prioriteringer.*

Administrasjonen bes også vurdere om Buskerudbyen kan bidra ytterligere i arbeidet med å realisere prosjektet Vannveien. Det legges som et ufravikelig premiss at en emisjon fulltegnes ved at kapital tilføres av næringslivet og/eller andre aktører.

Statusoversikt over gjenværende midler i inneværende periode

Nåværende belønningsavtale gjelder for 2022-2025, og inneholder:

- 340 mill. 2022-kr i belønningsmidler
- 85,2 mill. 2022-kr øremerket til billigere kollektivbilletter

Beløpene prisjusteres årlig, og utgjør i 2025 totalt 121,8 mill.kr (2025-kroner), inkludert øremerkede midler. Tilskuddet vil i år bli benyttet til tiltak innenfor følgende områder: Forbedring av kollektivtilbudet, fremkommelighetstiltak, holdeplasser og knutepunkter, tiltak for syklende og gående, ny teknologi og smart mobilitet, attraktiv by- og arealutvikling, parkering, kommunikasjon, kampanjer og kunnskapsgrunnlag, samt noe til drift av Buskerudbysamarbeidet.

Midlene er prioritert til tiltak i tråd med vedtatt handlingsprogram for 2023–2025. Gjeldende handlingsprogram ble revidert og vedtatt av politisk styringsgruppe 20. desember 2024.

Sekretariatet har innhentet oppdatert status for tiltak og bruk av belønningsmidler hos partnerne. På grunnlag av forbruk pr 31.8.2025 og tilbakemeldinger fra partnerne, er vår foreløpige prognose for 2025 et forbruk som er 6,2 mill. kr lavere enn det som er til disposisjon.

Det er flere årsaker til avviket. For enkelte tiltak er det krevende å gjennomføre hele arbeidet i løpet av ett budsjettår. Særlig utfordrende er det for infrastrukturtiltak som krever tid til planlegging, anskaffelse og gjennomføring, og som ofte må koordineres med andre prosjekter og tilpasses klimatiske og andre forhold. Ferdigstilling av tiltakene vil derfor i noen tilfeller først kunne skje året etter at bevilgning er gitt. Det meste av mindreforbruket er knyttet til tiltak som er planlagt ferdigstilt i 2026.

Status oppsummert:

- Noen av tiltakene krever noe lengre gjennomføringsperiode enn først antatt i handlingsprogrammet, men partnerne rapporterer at de vil trenge midlene som er satt av i inneværende i periode.
- Innen tiltaksområdene Bygge kunnskap om Buskerudbyen, Kampanjer og annen tilrettelegging og Bedriftsrettede tiltak er det totalt cirka 1,6 mill. kr. i udisponerte midler. Dette har blant annet sammenheng med begrenset kapasitet til å følge opp næringslivssamarbeidet «Grønn jobbvei». Noen av disse midlene er i tillegg avsatt til oppfølging av nye Drammen sykehus på Brakerøya, som først åpner for fullt 5. oktober.

I tråd med drøfting i administrativ styringsgruppe, foreslås det at eventuell omdisponering av disse midlene først gjøres etter at forslag til utredningsprogram er ferdigbehandlet i kommunene og fylkeskommunen. Ved positivt vedtak, vil det være behov for midler til gjennomføring av utredningene. Administrativ styringsgruppe har delegert myndighet til å foreta omdisponeringer i handlingsprogramperioden.

Vurdering av ytterligere tilskudd til prosjektet Vannveien i Buskerudbyen

Både Buskerudbysamarbeidet, Buskerud fylkeskommune, Drammen kommune og Lier kommune har gjennom politiske vedtak signalisert positiv holdning til å bruke elva og fjorden som transportåre.

I inneværende belønningsperiode har Buskerudbyen satt av til sammen 1,0 mill. kr til Vannveien (0,5 mill. kr i 2024 og 0,5 mill. kr i 2025). Disse midlene står så langt ubrukt, og foreslås overført til 2026 dersom de ikke blir benyttet i 2025.

Fylkestinget vedtok i sitt møte 17.06.2025 at fylkeskommunen skal delta i prosjektet Vannveien med sikte på å eie aksjer for inntil 1,0 mill. kr. Videre at fylkeskommunen kan delta med ytterligere 0,5 mill. kr dersom Drammen og Lier kommune også deltar. Kommunestyret i Drammen vedtok 18.06.2025 å kunne eie aksjer for inntil 0,4 mill. kr. Kommunestyret i Lier vedtok 17.06.2025 å kunne eie aksjer for inntil 0,1 mill. kr. Samlet kan bidragene fra Buskerudbyen, fylkeskommunen og de to kommunene utgjøre 3,0 mill. kr. Både Buskerudbyen, fylkeskommunen, Drammen og Lier har forutsatt at næringslivet/andre aktører bidrar med resterende kapital.

Det er ikke lagt inn ytterligere midler til Vannveien i forslaget til handlingsprogram for 2026-2029 (sak 18/25, se nedenfor). Bakgrunnen for dette er at ingen av kommunene eller fylkeskommunen har meldt inn Vannveien som prosjekt i arbeidet med handlingsprogrammet.

Dersom man ønsker det, er det mulig å flytte midler fra investeringstiltak i perioden 2026-2029 til Vannveien. Tiltakene som prioriteres ned, bør ligge i kommunene Lier og Drammen (kommunale eller fylkeskommunale tiltak som fysisk ligger i de to kommunene), siden det er disse to kommunene som får nytte av Vannveien.

Det anbefales ikke å flytte midler fra drift av buss (tiltaksområde 1) til Vannveien. Det anbefales heller ikke å flytte midler fra fysisk tilrettelegging for buss (tiltaksområde 2). Kutt i disse tiltaksområdene vil svekke busstilbudet og gjøre det vanskeligere å nå nullvekstmålet.

Brakar gjorde i 2023 en vurdering av konsekvensene av å finansiere en fergepilot med belønningsmidler som i dag går til buss. De konkluderte med følgende: «Det er lite som tyder på at vannveien i Drammen er en effektiv transportåre som erstatter bilreiser, og båten vil ha liten betydning for nullvekstmålet.» Dersom et båttilbud etableres ved å kutte i finansieringen av busstilbudet, kan det føre til at man får færre kollektivreiser. På den andre siden kom konsulentfirmaet WSP i arbeidet med forprosjektet for Vannveien i 2021 til at et ferjeprojekt var markedsmessig forsvarlig dersom utbyggingsprosjektene ved fjorden og langs elva realiseres. Det er gjort flere vurderinger av økonomien i et ferjeprojekt, men uten noen entydig konklusjon. Det må bemerkes at ferjetilbudet man har analysert tidligere er mer omfattende enn det Vannveien ser for seg i første fase nå. Da dreier det seg om en båtforbindelse mellom Drammen stasjon og nytt sykehus på Brakerøya. Når nytt sykehus åpner for full drift, vil den nye busslinje 1 gå til Brakerøya hvert 7,5 minutt på dagtid. I løpet av oktober måned åpnes også alle trappene fra plattformene på jernbanestasjonen opp til den nye Bybrua. Dette korter ned gangavstanden fra toget til stoppet for busslinje 1 i bruenden på Bragernessiden. En eventuell ferjeforbindelse mellom jernbanestasjonen og det nye sykehuset på Brakerøya vil dermed få en sterk konkurrent i en høyfrekvent busslinje.

Innenfor tiltaksområde 4, Smart mobilitet og attraktiv by- og tettstedsutvikling, er det generelt lite midler, og kun ett tiltak i Kongsberg i 2026. Her er det derfor ikke midler å hente til Vannveien.

Innenfor tiltaksområde 5, Kunnskapsgrunnlag og aktiviteter, er midlene i stor grad bundet opp til pågående aktiviteter (reisevaneundersøkelse, trafikktelling, ulykkesregistrering). Videre trengs midlene innenfor dette tiltaksområdet til å gjennomføre utredninger dersom kommunestyrene og fylkestinget gir tilslutning til forslaget til utredningsprogram nå i høst. Det er derfor lite potensial til å hente midler til Vannveien innenfor dette tiltaksområdet.

Innenfor tiltaksområde 6, Drift av Buskerudbysamarbeidet, er også midlene bundet opp.

Det synes derfor å være innenfor tiltaksområde 3, Tiltak for gående og syklende, at det er størst potensial for å omprioritere midler til Vannveien. Eventuelle omprioriteringer vil naturligvis gå utover tiltakene som nedprioriteres.

Dersom Buskerudbyen skal gå inn med ytterligere midler til Vannveien, anbefales det at disse går til investeringer/oppstart av tilbudet. Det anbefales ikke at Buskerudbyen går inn med midler knyttet til drift av Vannveien. Dette begrunnes med at driftskostnadene er usikre, slik at det er uforutsigbart hva forpliktelser knyttet til drift vil innebære. Videre begrunnes det med at Buskerudbyen, forutsatt at søknaden om ny belønningsavtale innvilges, kun vil ha midler i perioden 2026-2029. Vi kjenner ikke situasjonen etter 2029.

En eventuell ny belønningsavtale forventes å kunne inngås våren 2026. Inntil avtalen er inngått, må eventuelle nye bidrag fra Buskerudbyen til Vannveien gis med forbehold om ny belønningsavtale.

Sak 18/25 Beslutningssak

Nytt handlingsprogram 2026-2029 for Buskerudbyen

Saksframlegg beslutningssak

Organ:	Møtedato:	Saksnr.:
Politisk styringsgruppe	18.09.2025	18/25
Administrativ styringsgruppe	12.09.2025	22/25
Fagrådet	28.08.2025	21/25

Saksbehandlere: T. Solem, O. Fosli og I.
Larsen

Vår dato: 12.9.2025

Hva saken gjelder

Buskerudbyen har søkt om ny belønningsavtale for perioden 2026-2029. Det skal nå vedtas et handlingsprogram for bruk av belønningsmidlene. Det er sendt ut et forslag til handlingsprogram som drøftes i møtet.

Forslag til beslutning

Politisk styringsgruppe vedtar handlingsprogram 2026-2029 for Buskerudbyen.

Dersom Buskerudbyen ikke får belønningsmidler i tråd med søknaden, må handlingsprogrammet revideres og behandles på nytt i politisk styringsgruppe.

Bakgrunn

Belønningsordningen er et statlig virkemiddel for å bidra til attraktive byer med god mobilitet og fremkommelighet, og mindre lokal luftforurensning, støy og klimagassutslipp. Dagens belønningsavtale for Buskerudbyen 2022-2025 er inne i sitt siste år. Overordnede rammer for ny belønningssøknad for 2026-2029 ble behandlet i kommunestyrene og fylkesutvalget i april/mai. Politisk styringsgruppe fikk fullmakt til å fullføre søknaden, og sendte den til Statens vegvesen etter behandling i møtet 24. juni (Sak 10/25).

Samferdselsministeren har i møte med Buskerudbyen 15.04.24 gitt positive signaler om muligheten for en ny belønningsavtale. Selv om Buskerudbyen etter eventuelle nye utredninger skulle beslutte at man ønsker å jobbe for å få en byvekstavtale, er det ikke realistisk at en slik avtale er på plass i tide til å ta over for dagens belønningsavtale. Det er viktig for Buskerudbyen med forutsigbarhet når det gjelder de statlige midlene. Dette gjelder

særlig drift av kollektivtilbudet og infrastrukturtiltak med lang planleggingstid. En ny belønningsavtale er derfor nødvendig å få på plass så snart som mulig.

Staten krever at Buskerudbyen skal rapportere på måloppnåelse og bruken av belønningsmidler for nåværende avtale før ny avtale inngås. Statsbudsjettet for 2026 vil gi en pekepinn på nivået for en ny belønningsavtale sett fra statens side.

Statens vegvesen antyder følgende tidsløp videre:

- Sluttrapportering for nåværende avtale (2022-2025) innen utgangen av januar 2026
- Antatt ny avtale fra mars/april 2026.

Dette kan innebære at man de 3-4 første månedene i 2026 ikke har noen gjeldende belønningsavtale. For å sikre at man kommer minst mulig på etterskudd i overgangen mellom avtalene, er det vedtatt å lage et handlingsprogram for 2026-2029 som forutsetter en ny avtale. Forslag til handlingsprogram legger til grunn at Buskerudbyen får de midlene det er søkt om. Ved behov revideres handlingsprogrammet våren 2026 når det er avklart hvor mye midler Buskerudbyen får i den nye belønningsavtalen.

Buskerudbyen har hatt belønningsavtaler med staten siden 2010, og har så langt innfridd nullvekstmålet. Men tendensen det siste drøye året er at trafikken er stigende. En samordnet innsats om virkemiddelbruk og prioriteringer er en forutsetning for å nå nasjonale og lokale mål framover. Det legges til grunn at en belønningsavtale kan inngå i en eventuell framtidig byvekstavtale for Buskerudbyen.

Overordnede rammer og føringer

Søknad om ny belønningsavtale tar utgangspunkt i gjeldende avtale med prisjustering. I tillegg er det bedt om økt tilskudd til drift av kollektivtilbudet på grunn av ekstraordinær kostnadsøkning, samt midler til økt satsing på busstilbudet, til sammen 25 mill. 2025-kr. Sistnevnte for å bygge opp om investeringene i nytt sykehus og jernbanenettet. Videre bes det om at tilskudd til reduserte billettpriser blir en del av belønningsavtalen uten øremerking. Dette vil gi større lokalt handlingsrom til å tilpasse ressursbruken på en måte som gir best mulig måloppnåelse.

Samlet søknadsbeløp per år er 147 mill. 2025-kr, inkludert tilskudd til lavere billettpriser for perioden 2026-2029. Dette utgjør 588 mill. 2025-kr samlet for perioden. Det legges til grunn at midlene prisjusteres hvert år.

I arbeidet med handlingsprogram 2026-2029 er det tatt utgangspunkt i søknaden hvor det ble lagt til grunn følgende fordeling av midlene på tiltaksområdene:

Tabell 1 Fordeling av midler på tiltaksområder i belønningssøknaden. Alle tall i mill. 2025-kr. Tall i parentes er inneværende avtale

Tiltakskategori	Aktuelle tiltak	Pr år	Sum 2026-2029	Andel
A. Drift av kollektivtrafikk	Opprettholde og videreutvikle busstilbudet og rabatterte takster	108 (83)	432	74 % (68 %)

B. Investeringer kollektivtiltak	Fremkommelighetstiltak, oppgradering av holdeplasser og innfartsparkering	7 (9)	28	5 % (7 %)
C. Investeringer gange og sykkel	Sykkelanlegg, etablering/oppgradering av snarveier, fortau og trygge kryssinger	22 (18)	88	15 % (15 %)
D. Annet	Tiltak for smart mobilitet, kunnskapsgrunnlag, byutvikling, kommunikasjon, kampanjer og drift av Buskerudbysamarbeidet	10 (12)	40	7 % (10%)
Sum		147 (122)	588	100 %

Det er vedtatt å videreføre i hovedsak samme retningslinjer for nytt handlingsprogram 2026-2029 som for inneværende handlingsprogram:

- Sterkere kobling mellom den overordnede, strategisk satsingen for Buskerudbyen og tiltakene som prioriteres
- Bedre sammenheng mellom prioriteringskriteriene og tiltakene
- Bedre grunnlag for reell porteføljestyling

Kriteriene for prioritering av tiltak som ble lagt til grunn for inneværende handlingsprogram videreføres også:

- Bidrar til nullvekstmålet for persontransport med bil.
- Er kostnadseffektive, og berører store reisestrømmer i kommunen.
- Bidrar til en klimavennlig og attraktiv by- og tettstedsutvikling.
- Bidrar til økt attraktivitet for gående, syklende og kollektivreisende.
- Bidrar til rask, positiv og synlig verdi for innbyggerne.

Egeninnsats

Mange infrastrukturtiltak i handlingsprogrammet er delfinansiert med fylkeskommunale og kommunale midler. Det samme gjelder kollektivtilbudet, som fylkeskommunen finansierer størstedelen av.

Det er ikke et formelt krav til størrelsen på egeninnsats fra partnerne i prosjektene, men staten er klar på at belønningsmidlene ikke skal være en erstatning for egne midler, men være et bidrag til å styrke satsingen innenfor tiltaksområdene.

Hver veieier/tiltakshaver har ansvar for å planlegge, gjennomføre og rapportere egne tiltak. Sekretariatet har ansvar for koordinering og oppfølging av handlingsprogrammet.

Forslag til prioritering av tiltak

Sekretariatets utkast til fordeling av midlene er basert på belønningssøknaden, øvrige nevnte føringer og rammer fra styringsorganene i Buskerudbyen og partnernes forslag til tiltak. Andre sentrale hensyn er fordeling mellom kommunene, samt planstatus for og kapasitet til å planlegge og gjennomføre tiltakene. Sistnevnte er av stor betydning for å sikre god gjennomføringsevne.

Ekstramidlene som følge av ekstraordinær kostnadsøkning for drift av busstilbudet er inkludert i tiltaket «Videreføre forsterket rutetilbud», mens «Forbedret busstilbud - Nytt sykehus og jernbaneinvesteringer» er ført som nytt tiltak. Når et eventuelt styrket busstilbud kan realiseres, er avhengig av bl.a. når søknaden blir avgjort og hvor fort operatørene kan justere tilbudet. Hvordan midler til en økt satsing best kan brukes i tråd med søknaden, vil følges opp i styringsorganene og Buskerud fylkeskommune.

Selv om det foreslås i søknaden at øremerkingen av tilskudd til reduserte billettpriser opphører for å gi økt fleksibilitet til å kunne prioritere tiltak som gir best effekt, foreligger det ikke noe grunnlag nå for å prioritere midlene til andre tiltak som gir større måloppnåelse. Siden det også er uklart om øremerkingen opphører, foreslås ordningen med billigere bybillett og månedskort videreført i perioden.

Gjennom arbeidet med å konkretisere tiltak med fordeling av midler på år og tiltakshaver/geografi, er det blitt noen mindre justeringer i fordeling av midler sammenlignet med søknaden om belønningsmidler vist i forrige tabell.

Tabell 2 Forslag til fordeling av midler mellom innsatsområdene i handlingsprogram 2026-2029. Alle beløp i hele 1 000 kr (2025-kroneverdi)

Belønningsmidler fordelt på tiltaksområder	2026	2027	2028	2029	Sum
1. Forbedring av kollektivtilbudet: 73,5 %	108 000	108 000	108 000	108 000	432 000
2. Fremkommelighetstiltak, holdeplasser og knutepunkter: 3,6 %	6 300	5 100	9 200	700	21 300
3. Tiltak for gående og syklende: 16,4 %	20 300	25 600	20 800	30 000	96 700
4. Smart mobilitet og attraktiv by- og tettstedsutvikling: 0,3 %	1 500	-	-	-	1 500
5. Kunnskapsgrunnlag og aktiviteter: 4,4 %	8 300	5 700	6 400	5 700	26 100
6. Drift av Buskerudbysamarbeidet: 1,8 %	2 600	2 600	2 600	2 600	10 400
Sum	147 000	147 000	147 000	147 000	588 000

Porteføljestyling og reserveliste

Handlingsprogrammet skal i tillegg gi et godt grunnlag for reell porteføljestyling. Det er utarbeidet en marginalliste (reserveliste) basert på innspill fra partnerne som inneholder tiltak som det er aktuelt å realisere dersom prioriterte tiltak i handlingsprogrammet blir forsinket eller utgår av andre grunner. Her kan det komme endringer underveis i perioden.

Kravet for å komme med på marginallisten er i utgangspunktet at det foreligger tilstrekkelig planavklaring, at tiltaket er realistisk budsjettert og at byggherre har gjennomføringskapasitet.

Videre fremdrift for detaljert handlingsprogram 2026-2029:

Oktober-desember: Nytt statsbudsjett gir nivået for ny belønningsavtale for Buskerudbyen. Behov for ev. justeringer vurderes.

2026:

31. januar: Rapportering på måloppnåelse og bruken av belønningsmidler for belønningsavtalen 2022-2025.

April/mars: Forventet svar på søknad om ny belønningssøknad. Endelig handlingsprogram 2026-2029 vedtas av politisk styringsgruppe.

For å få en god samordning mellom de årlige budsjettene for Buskerudbyen og partnernes budsjettprosesser, skal handlingsprogrammet rulleres parallelt med lokale budsjettprosesser for kommende år. Det betyr at handlingsprogrammet vil rulleres høsten 2026, 2027 og 2028.

Politisk styringsgruppe har delegert myndighet til å vedta handlingsprogrammet med årlige revisjoner.

Sak 19/25 Status- og orienteringssaker

Tertialrapportering T2 til Statens vegvesen

Sekretariatet sendte over rapportering for andre tertial 2025 på bruken av belønningsmidler og tilskudd til reduserte billettpriser på kollektivtrafikk til Statens vegvesen 5. september. Rapporten ligger vedlagt sakspapirene.

Sak 20/25 Eventuelt